

REPETITORIUM FYZICKÉ GEOGRAFIE

8. Savany a pouště

RNDr. Aleš Ruda, Ph.D.

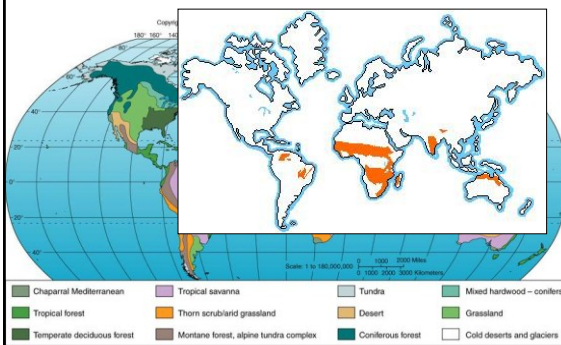

Mapa BIOMŮ - savany

SAVANA

- ▶ rozkládá se v oblastech střídavě vlhkých tropů s ostře vyhraněnou dobou sucha a deštěů
- ▶ srážky 300 – 1500 mm za rok → adaptace → **xerofytní** vegetace
- ▶ prům. teplota nejteplejšího měsíce 30-40 C, nejchladnějšího měsíce 10-25 C; požáry → adaptace → **pyrofyty**
- ▶ **schéma vytváření savan**
  1. kamenitá půda – převažují dřeviny
  2. extrémně chudá půdy – edaficky podmíněná
  3. jemnozrná půda
    - a) srážky < 300 mm – traviny
    - b) srážky 300 – 600 mm – klimaticky podmíněné
    - c) srážky > 600 mm – nástup lesů
- ▶ **rozdělení:**
  - vlhké savany
  - suché savany
  - trnité savany

Vlhké savany

- ▶ nepůvodní, činností člověka
- ▶ aridní období 2-5 měsíců, galeriové lesy podél řek → guinejská savanová zóna
- ▶ zaplavované savany → stagnace srážkové nebo povodňové vody (nesvědčí vegetaci)
př. **palmares**, **pantanal** v JZ Brazílii
- ▶ **llanos** : orinocké savany, jsou podmíněny edaficky
- ▶ **guayanské náhorní savany** : Guayanská vysočina, vlastní endemity
- ▶ **campos** : savany v Brazílské vysočině → přechod od opadavých sucholesů k pravým savanám
- ▶ **galeriové lesy**

Vlhké savany

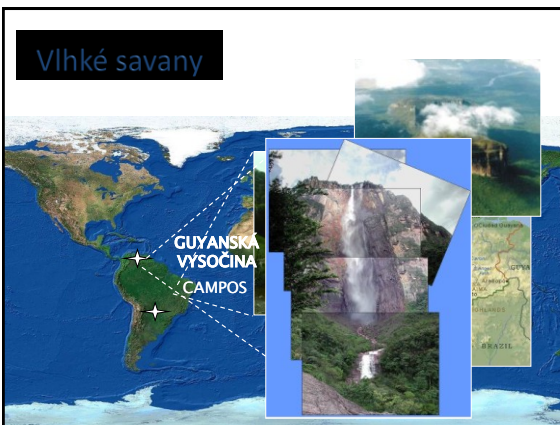

Vlhké savany

Suché savany

- ▶ aridní období 5-7 měsíců
- ▶ **Afrika** : súdánská zóna, východní Afrika → 1-2 m vysoký travnatý porost, max. 10 m vysoké stromy s širokou plochou korunou → formaci způsobil oheň, př. baobab; býložraví kopytníci – antilopy, zebry, žirafy, pakoně, buvoly + šelmy – lvi, leopardi, gepardi
- ▶ **Austrálie** : Arnhemská země, vnitrozemí Oueneslandu, charakter vegetace odlišný, dominují blahovičníky (eukalypty), vačnatci: klokan, koala, vakomys, ježura

---

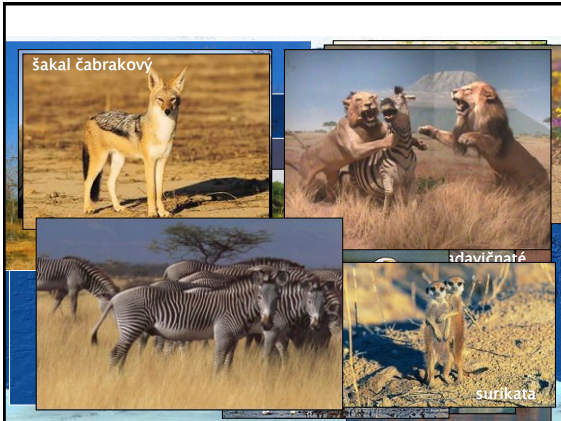

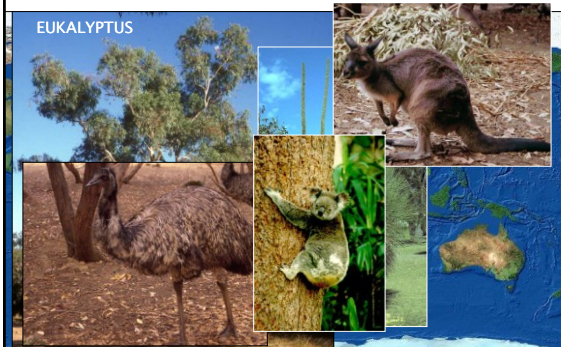

Suché savany - Austrálie

Trnité savany

- aridní období 7,5-10 měsíců
- *Afrika* : pásmo Sahelu JZ Afrika (Kalahari), ostatně akácie, trsnaté trávy
- *Austrálie* : obklopují vnitřní pouště a polopouště

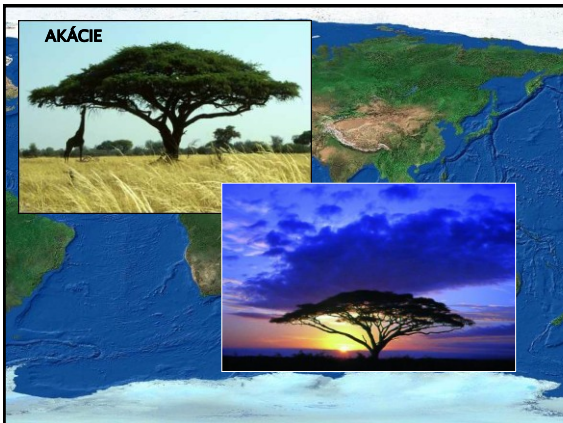

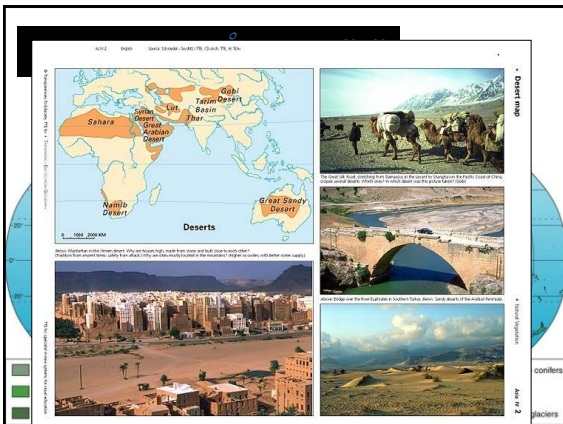

POUŠTĚ

- 1.) extrémně aridní oblasti, aridní období 11-12 měsíců, často i několik let
- 2.) roční úhrn srážek méně jak 250 mm (Sahara uprostřed 5-10 mm, okraj 50-100 mm)
- 3.) výpar několikanásobně (10x) převyšuje velikost srážek
- 4.) teploty ve stínu 50-55°C, povrch hornin se zahřívá na 70-80°C, noc 20-30°C → výkyvy 50°C a více → mechanické zvětrávání
- 5.) fyzikální zvětrávání hornin, typické tvary : kužele zvětralin, písečné bouře → písečné přesypy (barchany)

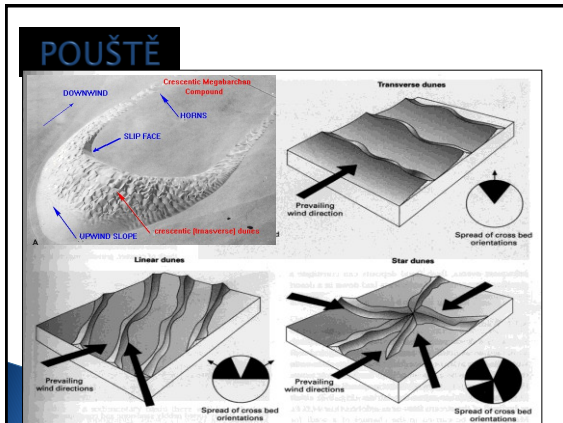

Typy pouští

- a) **hamada** – skalnatá poušť, kolísání teploty, 70%
- b) **serir** – štěrkové pouště, kolísání teploty + vliv větru, řídký výskyt
- c) **erg** – písečné pouště, vliv větru, 20%
- d) **sebka** = **šott** (Afrika) = **salar** (Jižní Amerika) – solné pouště, vzlínání vody → vynášejí k povrchu četné minerály → vytvářejí solnou, sádrovou či vápennou kůru

---

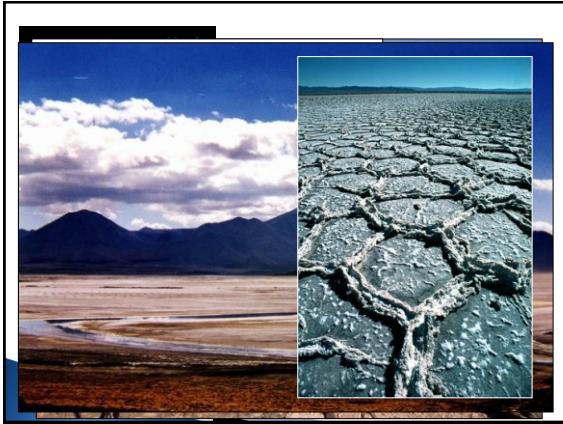

Pouště ...

- 6.) říční síť je pozůstatkem do ledových, vyschlá koryta vádí & creek
- 7.) zasolování půd
- 8.) adaptace rostlin → efemerní druhy, xerofyty
- 9.) oázy, artéské studně → obyvatelé pouště – nomádi př. Tuaregové → lidské aktivity v oázách (datlová palma, ...)

---

1. AFRICKÉ POUŠTĚ

NAMIB

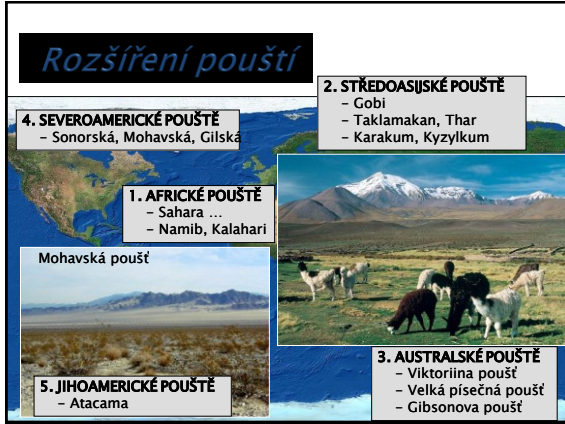

Rozšíření pouští

- 4. SEVEROAMERICKÉ POUŠTĚ**
  - Sonorská, Mohavská, Gilská
- 1. AFRICKÉ POUŠTĚ**
  - Sahara ...
  - Namib, Kalahari
- 2. STŘEDOASIJSKÉ POUŠTĚ**
  - Gobi
  - Taklamakan, Thar
  - Karakum, Kyzylkum
- 3. AUSTRALSKÉ POUŠTĚ**
  - Viktoriina poušť
  - Velká písečná poušť
  - Gibsonova poušť
- 5. JIHOAMERICKÉ POUŠTĚ**
  - Atacama

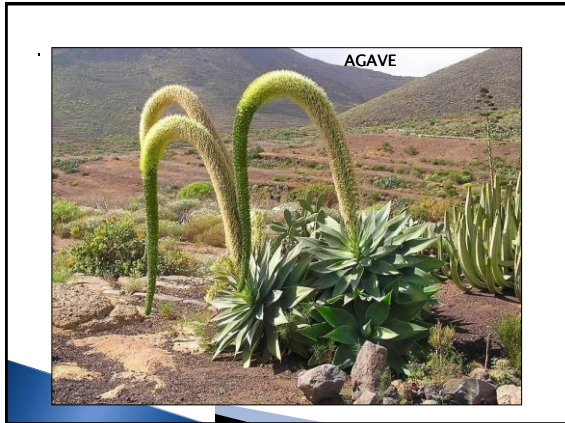

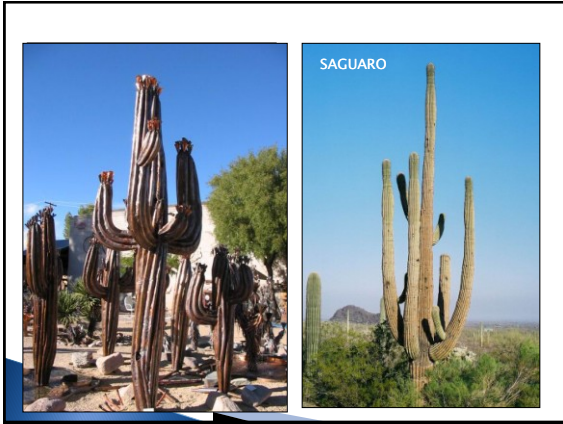
